

Ендаумент-фонд має забезпечити такі цілі:

- впровадження нових технологій, придбання сучасного наукового обладнання;
- стимулювання наукових досліджень студентів для організації;
- покращення методичної бази університету.

Висновки

1. Як показує світовий досвід, ендаумент-фонд підвищує імідж вищого навчального закладу, через підвищення якості надання освітньої послуги за рахунок додаткового некомерційного фінансування.

2. За прикладом, наведеним у статті, депозитний шлях отримання прибутку від ендаумент-фонду є доцільним лише коли він суттєво перевищить мільйон.

Слід зазначити, що не можна просити благодійні внески від студентів, оскільки це заборонено нормативними документами, і не варто просити благодійні внески від професорсько-викладацького та обслуговуючого персоналу, оскільки з їхньої зарплати нараховувати благодійні внески складно.

Цільовий капітал є корисним для підвищення іміджу під час благодійності, що є запорукою для фінансової стійкості університету та підтримки високої якості майбутніх освітніх послуг.

Література

1. Прус Л.Р. Застосування ендаумент-фондів у формуванні фінансового потенціалу некомерційних організацій / Л.Р. Прус // Торгівля і ринок України. – 2009. – № 27. – С. 463–469.

2. Ендаумент-фонд [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%AD%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82>

3. The Huffington Post [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.huffingtonpost.com/2011/01/31/colleges-and-universities_n_815646.html?ref=harvard#s232144&title=University_of_California

4. Кочетков Г.Б. Эндаументы, их роль в формировании системы высшего образования в США / Г.Б. Кочетков // США. Канада: Экономика. Политика. Культура – США : Экономика, политика, идеология: Научный и общественно - политический журнал. – 2008. – № 10(466). – С. 91–108.

5. Експерти: Інфляція у 2011 році складе 10–11% [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://news.dt.ua/ECONOMICS/eksperti_inflyatsiya_u_2011_rotsi_sklade_10-11-73180.html

Надійшла 03.02.2012; рецензент: д. е. н. Зянько В. В.

УДК 339.9

Т. Г. ШОЛОМІНСЬКА

Львівський національний університет імені Івана Франка

МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ МОНЕТАРНИХ ПОЛІТИК НА ПРИКЛАДІ КРАЇН ІНТЕГРАЦІЙНИХ ОБ'ЄДНАНЬ

Розглянуті ступені взаємодії монетарних політик країн регіональних об'єднань СНД, НАФТА, АСЕАН, СМА та ЄС, їх характерні ознаки, форми і механізми взаємодії. На основі динаміки «трилемма» індексів виявлено взаємозв'язок ступеню взаємодії монетарних політик з вибором цілей монетарної політики країн одного регіонального об'єднання.

Levels of monetary policy cooperation of regional associations like CIS, NAFTA, ASEAN, CMA and the EU are considered, as well as their specific features, forms and mechanisms of cooperation. Taking the dynamic of "trilemma" indexes, the interaction between the level of monetary policy cooperation and the choice of goals of monetary policy is revealed.

Ключові слова: монетарна політика, монетарна кооперація, монетарна координація, монетарна інтеграція, механізми взаємодії монетарних політик.

Останнім часом явище глобалізації супроводжується регіоналізацією країн та об'єднанням їх у інтеграційні одиниці. Регіональні об'єднання стають організмом завданням якого є виробити механізми через які країни будуть взаємодіяти між собою у сфері культури, політики, торгівлі, економіки та фінансів. Дослідження механізмів взаємодії монетарних політик країн інтеграційних об'єднань, в свою чергу, є неможливим без дослідження ступенів взаємодії монетарних політик. Власне про ступені взаємодії монетарних політик писали в своїх роботах такі автори, як А. Франкель (1988), У. Вольц та К. Хамада (2010), Б. Фріц (2006), М. Мейгер (2007) та Л. Мюліх (2007). Ми лише систематизували їхні результати та виділили три ступені взаємодії монетарних політик: монетарна кооперація, монетарна координація та монетарна інтеграція.

Метою нашої роботи є віднайти та доповнити кожний ступінь взаємодії монетарних політик характерними ознаками та особливостями притаманними йому, а також віднайти та дослідити механізми взаємодії монетарних політик притаманні для кожного ступеню.

Ми детально розглянули та віднайшли особливості проведення монетарної політики, ступінь взаємодії монетарних політик та наявність механізмів взаємодії монетарних політик країн таких інтеграційних об'єднань, як НАФТА та СНД, для яких притаманним є ступінь взаємодії монетарних політик

– монетарна кооперація; АСЕАН, СМА серед країн яких спостерігається монетарна координація, та ЄС – єдине інтеграційне об'єднання, для якого притаманною є інтеграція монетарних політик країн, що належать до нього. Ми отримали такі результати.

Особливостями монетарної кооперації є: проведення країнами незалежної монетарної політики, неможливість уникнення політики розорення сусіда, множинність цілей монетарних політик. Також ми дослідили, що перехід до монетарної інтеграції без налагодженого апарату монетарної координації є недоцільним. Під час кризових періодів між окремими країнами одного об'єднання може спостерігатись монетарна кооперація (наприклад між Мексикою та США під час фінансової кризи Мексики 1994–1995 рр). Країни одного об'єднання мають різний рівень економічного розвитку та розвитку фінансових ринків.

Для монетарної координації характерною є тісна координація монетарних політик країн регіону, зменшення їхньої незалежності, висока мобільність капіталу та товарів всередині об'єднання, менша вірогідність настання макроекономічних шоків. Майже у всіх країнах діє режим таргетування інфляції. Може зберігатись обіг колективної валюти поряд з обігом національної. Все ще досить помітною є різниця у рівнях економічного та фінансового розвитку країн.

І, нарешті, для монетарної інтеграції найосновнішою ознакою є запровадження країнами регіону єдиної валюти, уніфікація їхніх монетарних політик. До реального введення в обіг банкнот і монет єдиної валюти в обігу перебувають національні валюти держав. Позитивним наслідком введення єдиної валюти є відсутність витрат пов'язаних з конвертацією та коливанням валютних курсів, спостерігається зростання конкурентоздатності країн. Цінова конвергенція є присутньою між більшістю країн об'єднання. Залишається проблема асиметричного шоку та впливу кризової ситуації, що склалась в одній країні на інші.

У ході нашого дослідження ми побачили, що серед тих країн, де не спостерігається координації монетарних політик (СНД, НАФТА), відсутні і механізми взаємодії монетарних політик. Для тих інтеграційних об'єднань, для яких притаманною є монетарна координація, тобто АСЕАН і СМА, наявні і механізми взаємодії монетарних політик: кредитні свопи на проведення валютних інтервенцій, багатосторонній фонд ліквідності, валютні свопи, фіксований валютний курс [1, 2]. Для ЄС, об'єднання, для якого характерною є інтеграція монетарних політик – єдина валюта.

Цікавим є простежити, чи відображається ступінь взаємодії монетарних політик на виборі цілей монетарної політики. Принцип «неможливої трійці» Манделла – Флемінга говорить: серед трьох можливих цілей монетарної політики – стабільність валюти (фіксований валютний курс), свобода руху капіталу (фінансова інтеграція) і проведення монетарної політики для стимулювання внутрішньої економіки (незалежність монетарної політики) – можливо обрати лише дві у різних поєднаннях. Тому, логічно припустити, що зі збільшенням ступеню взаємодії монетарних політик незалежність монетарної політики буде зменшуватись. Застосуємо методіку запропоновану М. Чін, Дж. Айзман, Х. Іто (2008). Вчені розрахували так звані трилемма індекси, які мають показувати наскільки країни у виборі цілей монетарної політики керуються принципом «неможливої трійці», адже недотримання даного принципу може призвести до негативних наслідків.

За стабільність валютного курсу відповідає індекс ЄРС (ERS):

$$ERS = \frac{0.01}{0.01 + \text{stddev}(\Delta(\log(\text{exch}_{t,t+12})))} \quad (1)$$

де у формулу включено річне стандартне відхилення місячних даних валютного курсу між вітчизняною країною та «базовою» країною. «Базова» країна визначається як така, монетарна політика вітчизняної країни з якою пов'язана найбільше. Відповідно, це може бути Австрія, Бельгія, Франція, Німеччина, Індія, Малайзія, Південна Африка, Великобританія і США.

Незалежність монетарної політики вимірюється рівнем річної кореляції між місячними процентними ставками вітчизняної країни та «базової» країни, представлена індексом МІ.

$$MI = 1 - \frac{\text{corr}(i_t + i_{t+12}) - (-1)}{1 - (-1)} \quad (2)$$

І, нарешті, фінансова інтеграція вимірюється індексом КАОПЕН (KAOPEN), по іншому його ще називають індекс відкритості рахунку операцій з капіталом. Індекс враховує наявність багатосторонніх валютних кусів, обмеження на операції з поточним рахунком та операції з капіталом.

Автори створили базу даних, де представлені розраховані індекси для 170 країн світу. Дані доступні з 1960 року, однак не для усіх країн. Для постсоціалістичних країн та інших країн, що розвиваються, інформація по фінансовим показникам є доступною значно пізніше, тому і індекси для цих країн були розраховані пізніше. База даних є доступною у вільному режимі і розміщена на сайті. Ми використали дані за індексами у часовому вимірі, щоб прослідкувати, яким чином змінювався вибір цілей монетарної політики країн одного регіонального об'єднання і чи можемо ми говорити про зв'язок зі ступенем взаємодії монетарних політик.

Отже, для країн інтеграційних об'єднань НАФТА та СНД, яким притаманна монетарна кооперація ми отримали наступні результати, представлені на рис. 1 і 2.

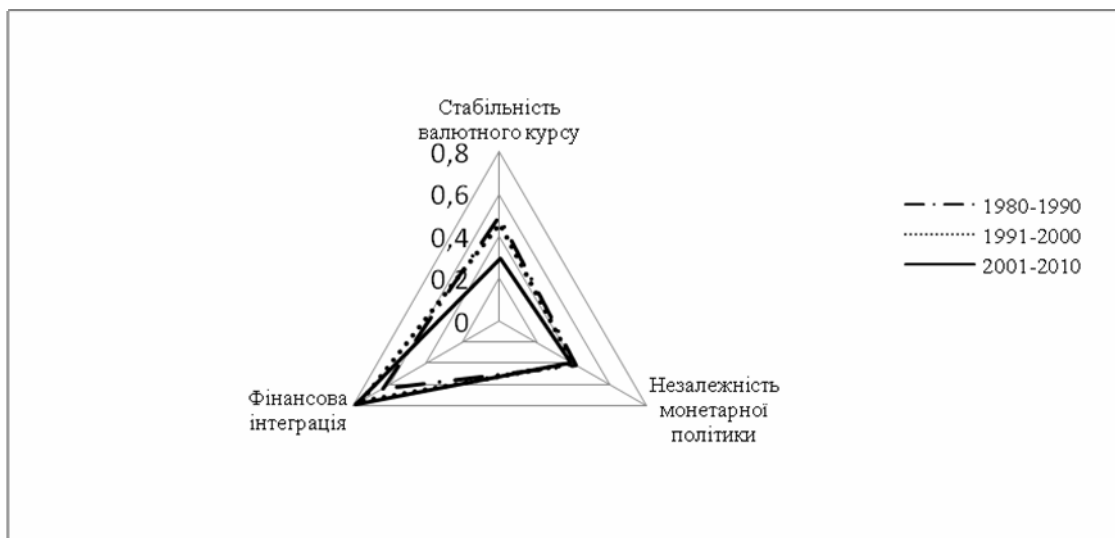

Рис. 1. Вибір цілей монетарної політики. Монетарна кооперація країн НАФТА

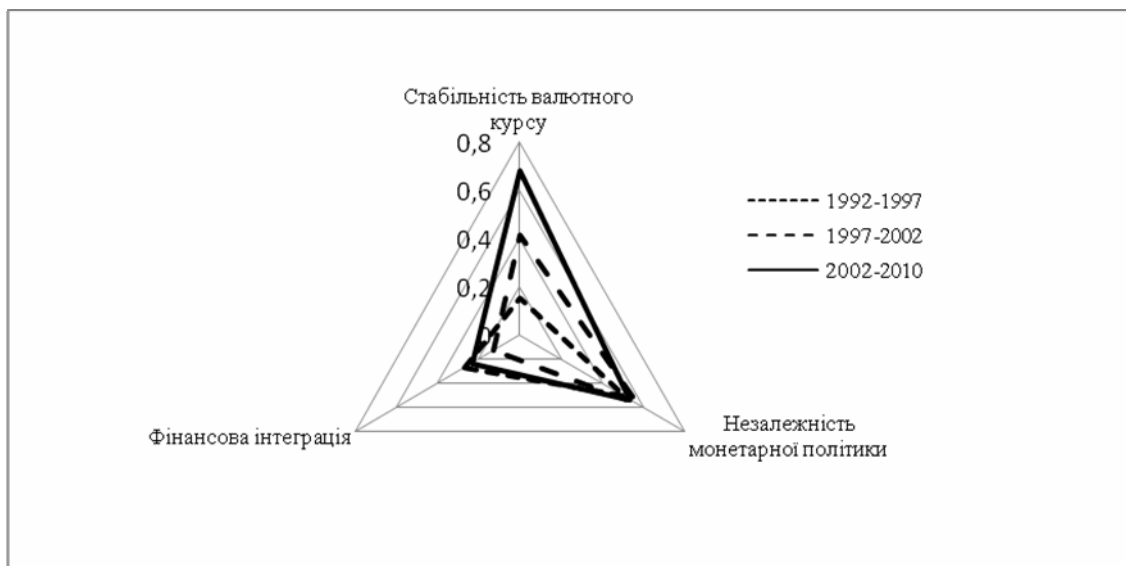

Рис. 2. Вибір цілей монетарної політики. Монетарна кооперація країн СНД

Для обох інтеграційних об'єднань НАФТА та СНД характерним є те, що незалежність монетарної політики не змінювалася протягом часу. Досить високою вона залишається для країн СНД. Можемо спостерігати, що країни СНД за пріоритетну ціль монетарної політики обирали стабільність валютного курсу. Крім того, період 2002–2010 років засвідчив те, що країни стали більш фінансово-інтегрованими. Щодо НАФТА, свобода руху капіталу (фінансова інтеграція) є пріоритетною ціллю монетарних політик країн цього інтеграційного об'єднання. Натомість, країни відмовилися від таргетування валютного курсу і відпустили його у вільне плавання, так як режим монетарної політики таргетування інфляції, який проводиться у цих країнах, не може здійснюватись при фіксованих валютних курсах.

Координація монетарних політик, представлена такими інтеграційними об'єднаннями, як АСЕАН та СМА, логічно мала б передбачати зменшення незалежності монетарних політик країн, які входять в ці об'єднання. Перевіримо дане припущення (рис. 3, 4).

Як видно з рисунків, наше припущення підтвердилось – монетарна координація передбачає збільшення залежності монетарних політик країн регіональних об'єднань. Механізмом координації монетарних політик країн цих регіональних об'єднань виступає валютний курс або різні варіації пов'язані з ним (валютні свопи, наприклад), що також відображається на ступені його фіксації, підтверджується високим значенням показника індексу ЄРС, який відповідає за політику переслідування країною цілі стабільності валютного курсу. Це ми можемо спостерігати на рис. 3, 4.

Рис. 3. Вибір цілей монетарної політики. Монетарна координація країн АСЕАН

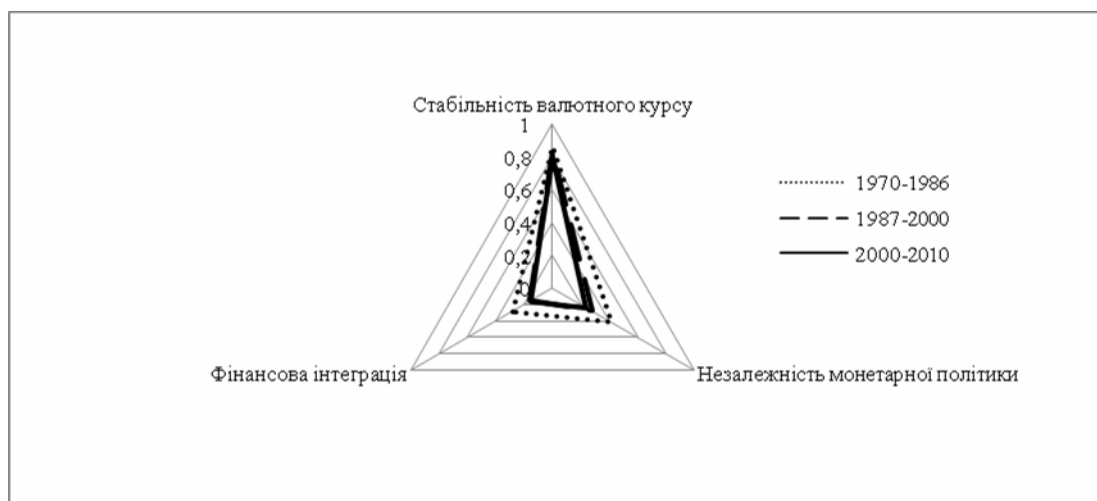

Рис. 4. Вибір цілей монетарної політики. Монетарна координація країн СМА

І, нарешті, інтеграційне об'єднання ЄС, яке є єдиним інтеграційним об'єднанням, серед країн якого спостерігається інтеграція монетарних політик (рис. 5):

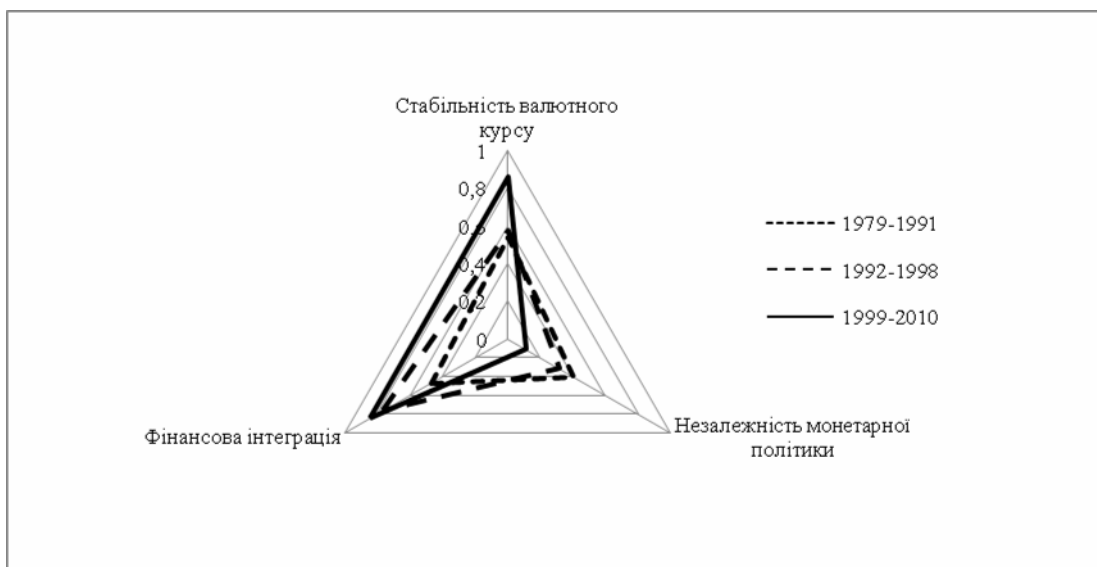

Рис. 5. Вибір цілей монетарної політики. Монетарна інтеграція країн ЄС

Очевидною є відмова від проведення незалежної монетарної політики, яка є особливо помітною з 1999 року, року введення країнами єдиної валюти євро. Пріоритетними цілями монетарних політик країн об'єднання виступають стабільність валютного курсу (тих країн, які не ввели євро, але змушені прив'язати свої національні валюти до спільної валюти, для них діє механізм фіксації валютних курсів ЄВС II, описаний раніше), а також фінансова інтеграція, яка була пріоритетною ціллю монетарних політик з самого початку посилення інтеграційних процесів в європейському регіоні, більш конкретніше – з часу створення Європейської валютної системи.

Отже, результати представлені вище на рисунках дають нам можливість зробити висновок, що вищий ступінь взаємодії монетарних політик країн регіонального об'єднання супроводжується зменшенням залежності монетарних політик на користь стабільності валютного курсу та фінансової інтеграції як цілей монетарної політики. Що підтверджується кількісними показниками. Виходячи з отриманих результатів, на нашу думку, монетарна координація є найкращим видом взаємодії монетарних політик. Адже монетарна кооперація, яка здійснюється у вигляді проведення семінарів, конференцій, зустрічей, не передбачає надійної співпраці між країнами під час настання кризових явищ. Натомість монетарна інтеграція без фіскального союзу, як свідчить приклад ЄС, також не зразком для наслідування. Тому, монетарна координація, що супроводжується виробленням механізмів взаємодії монетарних політик, зважаючи на рівень економічного та фінансового розвитку держав, на нашу думку, може бути непоганим варіантом для країн СНД, регіонального об'єднання, асоційованим членом якого є Україна.

Література

1. Borensztein E. Asian Financial Integration: Trends and Interruptions / Borensztein E., Loungani P. // IMF Working Paper № 11/4. – 2011.
2. The Currency Interchangeability Agreement [Електронний ресурс] // Monetary Authority of Singapore. – Режим доступу: http://www.mas.gov.sg/currency/currency_info/Currency_Interchangeability_Agreement.html (11.02.2012)
3. Aizenman J. Assessing the Emerging Global Financial Architecture: Measuring the Trilemma's Configurations over Time / Aizenman J., Chinn M., H. Ito. // NBER Working Paper Series № 14533. – 2008.
4. Aizenman J. The Trilemma Indexes [Електронний ресурс] / Aizenman J., Chinn M., H. Ito. – Режим доступу: http://web.pdx.edu/~ito/trilemma_indexes.htm (15/02/2012)

Надійшла 03.02.2012; рецензент: д. е. н. Нижник В. М.

УДК 336.77:330.567.22

О. В. КОШОНЬКО

Хмельницький національний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто теоретичні аспекти споживчого кредитування та його організацію в комерційних банках. Проведено аналіз реального стану кредитування фізичних осіб в сучасних ринкових умовах. Визначено проблемні моменти в організації кредитування, встановлені основні тенденції розвитку різних видів споживчого кредиту.

There have been considered theoretical aspects of consumer crediting in the paper and its organization in commercial banks. Carried out the analysis of the real state of crediting natural persons under contemporary market conditions. Determined the problem points of the crediting organization, ascertained the main trends of development of different ways of consumer crediting.

Ключові слова: споживче кредитування, організація кредитування.

Постановка проблеми. Споживче кредитування з кожним роком набуває все більшої актуальності. Це пов'язано з тим, що всі ланки суспільства прагнуть ефективно функціонувати, а без розвитку банківської інфраструктури, насамперед споживчого кредитування, неможливий нормальний розвиток суспільства, а саме: всіх його верств населення [10].

Особливо актуально це питання стоїть перед молодим поколінням, для проживання якому одразу хотілося б мати власне житло та можливість його обладнати. Кажучи про це, маємо на увазі квартиру, телевізор, меблі, холодильник та інші речі тривалого користування, які необхідні для нормального існування в суспільстві. Якщо ми хочемо побудувати багату і високо розвинуту країну, то це можливо лише за тієї умови, що кожен член нашого суспільства житиме в добробуті. Цю проблему в деякій мірі можна розв'язати за допомогою такого банківського продукту, як споживчий кредит [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам споживчого кредитування присвячені наукові праці О.І. Барановського, О.Ю. Васюренка, Г.М. Гамидова, В.В. Корєєва, А.В. Соколової та ін.

Мета статті – з'ясування сутності споживчого кредитування, виявлення взаємозв'язку між ним та